

Az alapvető jogok biztosának

Jelentése

az AJB-1056/2013. számú ügyben

(Kapcsolódó ügyek: AJB- 1061, 1124, 1317, 1505, 1513, 1526, 1785, 2440, 2606, 2666, 2701, 3128, 3295, 3504, 4011, 4412, 5187, 6885/2013.)

Előadó: dr. Tóth László

Az eljárás megindulása, előzmények

Számos panaszbeadvány érkezett hivatalomhoz a biztonsági örök vizsgáztatására vonatkozó, 2013. január 1-jén hatályba lépett jogszabályokkal kapcsolatban.

A panaszosok az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény, valamint a rendészeti feladatokat ellátó személy- és vagyonörök képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 68/2012. (XII. 14.) BM rendelet egyes rendelkezéseivel összefüggésben fogalmazták meg aggályukat.

A beadványozók sérelmezték, hogy az új jogszabályi rendelkezések értelmében korábbi vizsgáik, képzéseik semmissé váltak, érvényes személy- és vagyonőri képesítésük ellenére ismételt vizsgát kell tenniük, illetve a vizsga díját ismételt meg kell fizetniük.

A panaszosok szerint indokolatlanul tesznek különbséget a jogszabályi rendelkezések a vizsgázott vagyonörök és a – köznapi szóhasználatban – rendvédelmi vagyonörök, valamint a kamarai tagok és a kamarai tagsággal nem rendelkezők között. Továbbá diszkrimináció tilalmát sértő rendelkezésnek tartják azt, hogy a vizsgadíj befizetését követően a tananyag csak elektronikus úton tölthető le, vagyis az internet elérhetőséggel nem rendelkezők – önhibájukon kívül – hátrányt szenvednek.

A panaszosok egy része a fenti jogszabályok alkotmányellenességének megállapítására irányuló alkotmánybíróági indítvány benyújtását is kérte.

Figyelemmel arra, hogy a panasz alapján több alapvető joggal összefüggő visszásság gyanúja merült fel, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 20. § (1) bekezdése alapján (a továbbiakban: Ajbt.) vizsgálatot indítottam. Vizsgálatom során – az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel – tájékoztatást kértem a belügyminisztertől.

Az érintett alapvető jogok

- *A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”)
- *A munkához való jog* (Alaptörvény XII. cikk (1) „Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához. (2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.”)
- *Hátrányos megkülönböztetés tilalma* (Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) „(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”)
- *A tisztességes eljáráshoz való jog* (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés „(1) Mindenki joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”)

Alkalmazott jogszabályok

- Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény (továbbiakban: Rendészeti tv.)
- A rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy- és vagyonőrök képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 68/2012. (XII. 14.) BM rendelet (továbbiakban: BM rendelet)
- A személy- és vagyonvédelmi valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: Vagyonvédelmi tv.)

A megállapított tényállás

1. A belügyminiszteri tájékoztató

A Belügyminisztérium szerint a panaszok megalapozatlanok, ami a sérelmezett két jogszabály tartalmi ismeretének hiányából ered. Téves ugyanis az a megállapítás, mely szerint a személy- és vagyonőrök korábbi vizsgái, képzései semmissé váltak. A személy- és vagyonőrökre vonatkozó új képzési szabályok kialakításának célja az volt, hogy azonos szakmai kompetenciák vonatkozzanak a rendészeti feladatokat ellátó valamennyi személyre. A leendő foglalkoztatottnak rendelkeznie kell az ágazati jogszabályokban meghatározott ismeretekkel – amelyek eddig nem képezték a biztonsági őr OKJ-s szakképzés tananyagát – és azokból vizsgát kell tennie. A Rendészeti tv. 23. § (1) bekezdése értelmében a személy- és vagyonőr a számára jogszabályban meghatározott vizsgakövetelményeken túl köteles a törvényben és a végrehajtására kiadott jogszabályokban meghatározott – a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvényben, a büntető törvénykönyvben, valamint a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott rendelkezések ismeretéből – vizsgát tenni.

A Rendészeti tv., illetve a BM rendelet, képzést és kiegészítő képzést is előír. Ezt az indokolta, hogy a személy- és vagyonőr munkája során jogot alkalmaz, amit ismernie kell. Ezen kívül lépést kell tartania a jogszabályi környezet változásaival, hiszen a feladata mások jogainak védelme és a jogszabályok betartatása. A személy- és vagyonőrnek tudnia kell, hogy egy konkrét élethelyzetben, milyen jogszabályt kell alkalmaznia, meddig terjednek jogosultságai. A Rendészeti tv. 23. § (6) bekezdése szerint a személy- és vagyonőrnek ötévente kiegészítő képzésen és vizsgán kell részt vennie. A vizsgán a bekövetkezett jogszabályi változásokról és azok gyakorlati alkalmazhatóságáról, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretekről kell számot adnia.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 73. § (5) bekezdése szerint a rendészetért felelős miniszter az ágazatához tartozó szakképesítések tekintetében meghatározhatja a szakképesítés birtokában végzett tevékenység gyakorlásához szükséges szakmai ismeretek megújításának rendjét és szabályait. A kiegészítő képzés ez alapján került meghatározásra, így – a belügyminiszter álláspontja szerint – az összhangban van Magyarország Alaptörvényével. Tehát sem a Rendészeti tv., sem a BM rendelet nem rendelkezik a korábbi vizsgák semmisségéről. Ezek képzések, az azokat lezáró vizsgák pedig egymásra épülnek. A BM rendeletben részletesen meghatározott képzés voltaképpen egyfajta tudáskiegyesítés, mely az új jogszabályi ismereteket pótolja, a kiegészítő képzés pedig az ismeretek frissítését szolgálja.

Tekintettel arra, hogy a személy- és vagyonőrök munkájuk szakszerűtlen vagy jogszerűtlen ellátása esetén számos védendő jogtárgyat veszélyeztethetnek (az emberi méltósághoz, a személyi szabadsághoz, a testi épséghez és egészséghez való jog), a szóban forgó képzéseken és az azt követő vizsgán történő részvételük – a BM szakmai megítélése szerint – elengedhetetlen.

Téves az az állítás is, miszerint a személy- és vagyonöröknek a vizsga díját ismételtlen meg kell fizetniük. A Rendészeti tv. koncepciója szerint a személy- és vagyonőri képzést lezáró vizsgák egymásra épülnek. Az OKJ-s képzést követő képzés tartalmában nem megismétli, hanem a megszerzett ismeretekre épülve, kiegészíti a korábbi képzést, ismeretet. Ez alátámasztja, hogy nem az OKJ-s vizsga megismétléséről – és ez által újbóli vizsgadíj megfizetéséről – van szó, hanem új, kiegészítő vizsgáról és díjának a megfizetéséről.

A képzés díja (a mindenkori kormánytisztviselői illetményalap 25%-a) és az ezt követő vizsga költsége (a mindenkori kormánytisztviselői alap 5%-a), valamint a kiegészítő képzés díja (a mindenkori kormánytisztviselői alap 12,5%-a). Ezt a BM rendelet 10. §-a tartalmazza. A díjak – a minisztérium tájékoztatása szerint – kizárólag a szükséges ráfordítások költségeit tartalmazzák, profit nem.

A BM rendelet 5. számú melléklete számos szakirányú szakképzettség, szakképesítés, képesítés és képzettség esetén – melyek megszerzése, elvégzése során az alkalmazandó jogi ismereteket az érintett elsajátította – mentesíti a személy- és vagyonőrt a képzésen való részvétel és az azt követő vizsga letétele alól.

A jogszabályok nem tesznek különbséget a vizsgázott vagyonőr és a rendvédelmi vagyonőr, ugyanígy kamarai tag és kamarai tagsággal nem rendelkező között. A „rendvédelmi vagyonőr” fogalmát a magyar jog nem is ismeri, illetve nem nevesíti a kamarai tag személy- és vagyonőrt. Összességében: sem a Rendészeti tv., sem a BM rendelet nem különbözteti meg a vagyonőrt a rendvédelmi vagyonőrtől, illetve kamarai tagot a nem kamarai tagtól.

2013 májusáig közel 5 ezer személy regisztrált a Rendészeti tv. szerinti személy- és vagyonőri képzésre. A képzés elméleti része elektronikus tanulás formájában és személyes tantermi képzés, kontakt-képzés keretében is teljesíthető volt. A Belügyminisztérium Oktatási, Képzési és Tudományszervezési Főigazgatósága (a továbbiakban: OKTF) biztosította a képzés elektronikus tanulási rendszerben történő teljesíthetőségét is. 2013 januárjában az OKTF együttműködési megállapodást kötött a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamarával (a továbbiakban: kamara) a személy- és vagyonörök képzésére, vizsgáztatásra. Ennek alapján az OKTF kidolgozta a képzés és vizsgáztatás teljes oktatásigazgatási dokumentációját, lehetőséget teremtett a mentesítési kérelmek elektronikus úton történő fogadására, valamint azok elbírálásáról szóló értesítés elektronikus megküldésére. A kamara elkészítette a tananyag oktatói, hallgatói és elektronikus hallgatói változatát, a képzés szakmai programját, összeállította a szóbeli gyakorlati vizsgakérdéseket, és az oktatói névjegyzéket, melyet az OKTF jóváhagyott. A képzés megkezdése előtt – abból a célból, hogy a képzés olyan egységes, integrált és koordinált rendszerbe foglalt program keretében valósuljon meg, amely mind módszertani, mind szakmai szempontból megfelel a legmagasabb szintű elvárásoknak – az OKTF és a kamara felkészítést tartott az oktatók és a vizsgabiztosok számára. Az oktatók felkészítése rendszeres és folyamatos.

Időközben kiegészült az alapképzés és a vizsga helyett elfogadható szakirányú képesítések és képzettségeket felsoroló BM rendelet 5. számú melléklete a felsőfokú végzettséggel rendelkező határőr, határrendész képzettséggel. Továbbá a belügyminiszter kezdeményezte a Rendészeti tv. 27. § (2) bekezdésében meghatározott határidő módosítását, mely szerint a képzési és vizsgáztatási követelményeket nem 2014. január 1., hanem 2014. május 31. napjáig kötelesek az érintettek teljesíteni.

A vizsgálat megállapításai

1. A hatásköröm tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.) határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint a közigazgatási hatóság tevékenysége vagy mulasztása a

beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajb. 18. § (4) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében hivatalból eljárást folytathat. A hivatalból indított eljárás természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszásság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat.

2. A vizsgált alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során *autonóm, objektív módon, kizárólag alapjogi érvek* felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is *világosak, egyértelműek*, működésüket tekintve *kiszámíthatóak és előreláthatóak* legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is [9/1992. (I. 30.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. [75/1995. (XI. 21.) AB határozat, ABH 1995, 376, 383.]

Ezért alapvetőek a jogbiztonság alkotmányos követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az alanyi jogok és kötelezettségek érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák tehát a jogbiztonság alkotmányos elvéből következnek. Megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban a jogbiztonság szenved sérelmet. [9/1992. (I. 30.) AB határozat.]

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI.8.) AB határozat.]

A tisztességes eljáráshoz való jog – noha az Alaptörvény szövegezése némileg eltérő, tartalmilag azonban változatlan az Alkotmányhoz képest – az alkotmánybírósági gyakorlatban az Alkotmány 57. § (1) bekezdésben foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdésből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog. (315/E/2003. AB határozat, ABK 2003. október, 741, 743.) A tisztességes eljárás követelménye olyan *minőség*, amelyet az *eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni*. Az Alkotmánybíróság leszögezte azt is, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat].

Álláspontom szerint a jogállamiság és a tisztességes eljárás követelményének nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is

folyamatosan érvényesülnie kell.

Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése alapján *mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához*, valamint a vállalkozáshoz, képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához. Az Alkotmány korábbi rendelkezéseit értelmező alkotmánybírószági gyakorlatban a munkához való jog alkotmányos alapjogként a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot jelentette. A szociális jogok közé sorolható *foglalkoztatáshoz való jog* két elemből áll, az egyik a „jog” a munkához, a munkavégzéshez, amely a munkahelyteremtést és ezek megőrzését, a munkanélküliség kezelését szolgáló állami foglalkoztatáspolitikát foglal magában, a másik pedig a foglalkozás megválasztásának szabadsága (alanyi jellegű jog).

A munkához és foglalkoztatáshoz való jog szociális jogi jellegéből következik, hogy kapcsolatban áll az egyes államok gazdaság- és szociálpolitikai karakterével, alkotmányos struktúrájával, hagyományaival. Az állam nemcsak elismerni köteles a munkához való jogot, hanem megfelelő feltételek megteremtésével köteles elősegíteni az érvényesülését. Ez a gyakorlatban olyan aktív magatartást, olyan cselekvési kötelezettséget jelent az állam számára, amely előmozdítja a széles körű foglalkoztatás megvalósítását. Az állami kötelezettség megvalósulhat munkahelyteremtő gazdaság-, foglalkoztatás-, oktatáspolitikai kialakításával, átképzésekkel, megfelelő jogalkotási tevékenység folytatásával, munkahelyteremtő beruházásokkal, illetve más egyéb módokon. A munkavégzés és az abból származó munkabér megléte, az államtól való anyagi függetlenség éppen az egyéni autonómia, önrendelkezés kiteljesedése irányába hat. Ez a törekvés azonban nem állhat ellentétben a munkahely megtartásának elsődleges követelményével.

Az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése tartalmazza *a diszkrimináció tilalmát*, mely szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alaptörvény XV. Cikk (4) bekezdése továbbá előírja, hogy Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti, a XV. cikk (5) bekezdése emellett külön is kiemeli, hogy Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

A két évtizedes, töretlen, az Alaptörvény fenti rendelkezése alapján továbbra is irányadónak tekinthető alkotmánybírószági gyakorlat szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként, egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni. A megkülönböztetés alkotmányosságát tekintetében az Alkotmánybírószág két mércét alkalmazott.

Az alkotmányos alapjogok tekintetében megvalósuló egyenlőtlen bánásmód esetén annak alkotmányossága az alapvető jogok korlátozására irányadó szükségességi-arányossági teszt alapján ítéltető meg. Bár az Alkotmány – ahogyan az Alaptörvény is – szövegszerűen csak az alapvető jogok tekintetében tiltotta a hátrányos megkülönböztetést, az Alkotmánybírószág szerint e tilalom, ha a megkülönböztetés sérti az emberi méltósághoz való alapvető jogot, kiterjed az egész jogrendszerre.

3. Az ügy érdeme tekintetében

A panaszok és a minisztériumtól kapott tájékoztatás alapján elsődlegesen azt vizsgáltam, hogy a 2013. január 1-jén életbe lépett új szabályozás korlátozza-e, amennyiben igen arányosan korlátozza-e a személy- és vagyonörök munkához való jogát, illetve sérti-e a jogbiztonság és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának követelményét.

Az OBH-1452/1995. számú ügyben az ombudsman már vizsgálta a személy- és vagyoni vizsgáztatás rendjét megváltoztató szabályokat a korábban szerzett képesítések és az újonnan előírt vizsga költségei vonatkozásában. A vizsgálat megállapításait összefoglaló jelentés szerint az új szabályozás sértette a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményét, a személy- és vagyonörök korábbi képzések során megszerzett jogait, továbbá a munkához, valamint a munka és foglalkozás szabad megválasztásához való jogát.

Amennyiben a vizsgálatom tárgyául szolgáló rendelkezések célját vizsgálom, annak az elérését a sérelmezett jogszabályok méltányolható és más alapjogok védelmének hatékonyságát elősegítő módon szolgálhatják.

Kérdés azonban, hogy a képzések teljesítésének 2014. január 1-jéről 2014. május 31-re történő meghosszabbítása, illetve a mentességet élvezők körének bővítése elegendő mértékben orvosolta-e azon személy- és vagyonörök vélelmezett jogsérelmét, akik a vizsga letételére kitűzött határidőhöz képest, a korábbi képzések, vizsgák teljesítése alapján még évekig érvényes személy- és vagyoni igazolvánnyal rendelkeznek.

Nem tartom elfogadhatónak a jogalkotó azon érvelését, mely szerint a korábban teljesített képzésekhez képest az új jogszabályi előírások csupán kiegészítő ismeretek elsajátításáról rendelkeznek, hiszen az új képzés hiányában és vizsga letétele nélkül a személy- és vagyoni tevékenység 2014. május 31. után nem folytatható, ami *közvetlenül veszélyeztetheti a munkához való jog érvényesülését*.

Álláspontom szerint – a személyi és anyagi ráfordításokra is figyelemmel – súlyosan méltánytalan, hogy a személy- és vagyoni vizsgával, a tevékenység folytatására feljogosító, esetleg még több évig érvényes igazolvánnyal rendelkezők csak újabb képzés és vizsgadíj megfizetését követően folytathatják tovább a tevékenységüket.

A Rendészeti tv. címének és szövegének, valamint a BM rendelet 1., illetve 10. §-ának nyelvtani értelmezése alapján nem egyértelmű és nem világos, hogy kizárólag a rendészeti tevékenységet ellátó személy- és vagyonörökre, vagy valamennyi személy- és vagyonörre nézve kiterjedő hatállyal állapítja-e meg a szóban forgó tevékenységhez kötődő képzési feltételeket. A Rendészeti tv. 5. § (1) és a Vagyonvédelmi tv. 6. § (1a) bekezdései között ellentmondás van a tekintetben is, hogy az előírt vizsga, illetve kiegészítő vizsga a tevékenység folytatásának, vagy megkezdésének a feltétele-e.

Megállapítom, hogy a 2013. január 1-jén hatályba lépett új szabályozással vizsgára és kiegészítő vizsgára kötelezett személy- és vagyonörök körének meghatározása nem felel meg az egyértelműség és a normavilágosság kritériumainak, a jogszabályi rendelkezések a norma címzettjei számára nem kiszámíthatóak, ezáltal visszásságot okoznak a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményével összefüggésben.

A vizsgálatom során irányadó jogszabályok az akár még évekig érvényes személy- és vagyoni vizsgával rendelkező személyeket – a vizsgára kötelezés és a vizsgadíj vonatkozásában – nem kezelik kellőképpen differenciáltan, a vizsga letétele alóli mentességet élvezők és a kiegészítő vizsgára kötelezettek körének meghatározása nem egyértelmű. Így pl. csak a 2013. szeptember 1. után megszerzett személy- és vagyoni végzettség eredményez mentességet és jogosít fel csupán a kiegészítő vizsga letételére, noha korábban is volt olyan időszak (2008-ig), amikor a személy- és vagyoni képzés tananyaga kötelezően tartalmazta a jogi ismeretek oktatását. *Mindebből következik, hogy az új szabályozás amellet, hogy szerzett jogokat sért, sérti a hátrányos megkülönböztetés tilalmát is, a jogalkotó nem indokolta meg kellőképpen, hogy a képesítéssel rendelkező személy- és vagyonörök között miért tesz különbséget.*

Összegezve megállapítom, hogy 2014. május 31. után, a vizsgált jogszabályi környezetben, számos személy- és vagyonör nem folytathatja tovább a tevékenységét, vagyis fennáll a munkához való joguk sérelmének közvetlen veszélye.

Intézkedésem

A jelentésemben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszasságok orvoslása és jövőbeni bekövetkezésük lehetőségének a megelőzése érdekében

- Az Ajbt. 37. §-a alapján *felkérem a belügyminisztert*, hogy fontolja meg a Rendészeti tv., a Vagyonvédelmi tv., valamint a BM rendelet – jelentésemben foglaltak figyelembevételével történő – módosításának a kezdeményezését.
- Az Ajbt. 31. § (1) bekezdése alapján *javaslom a belügyminiszternek*, vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy – tekintettel a megállapított alapjogi sérelmekre – milyen módon kártalaníthatóak azok a személy- és vagyonörök, akik az új szabályok szerint már részt vettek a személy- és vagyonőri képzésen és eredményes vizsgát is tettek.

Budapest, 2013. október

Székely László sk.

Melléklet: Az alkalmazott jogszabályok

2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról

1. § (1) E törvényben foglaltakat kell alkalmazni *a)* a formaruházat tekintetében a fegyveres biztonsági őrre, *b)* az alkalmazási feltételek, az intézkedéssel, kényszerítő eszközzel szembeni panasz és kivizsgálása, valamint a képzés és vizsgáztatás tekintetében a személy- és vagyonőrré,
5. § (1) A rendészeti feladatokat ellátó személy, valamint személy- és vagyonőr az a magyar állampolgár – személy- és vagyonőr, hegyőr, mezőőr esetében a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy is – lehet, aki a tizennyolcadik életévét betöltötte, cselekvőképes, a feladata ellátásához e törvényben és jogszabályban előírt képesítési feltételekkel rendelkezik.
27. § (1) A törvény hatálybalépését követően az 5. §-ban meghatározott bűncselekmények elkövetését az e törvény hatálybalépése előtt létesített foglalkoztatási jogviszonyok tekintetében, mint alkalmazást kizáró feltételt figyelembe kell venni. (2) Az e törvény hatálybalépésekor már rendészeti feladatokat ellátó személyek, valamint a személy- és vagyonörök 2014. május 31-ig kötelesek az e törvényben meghatározott képzési és vizsgáztatási követelményeknek eleget tenni. (3) A rendészeti feladatokat ellátó személy munkáltatója az e törvény végrehajtására kiadott miniszteri rendeletben meghatározott formai követelményeknek megfelelő ruházati cikkeket 2015. december 31-ig köteles a rendészeti feladatokat ellátó személy részére biztosítani. (4) Az e törvény hatálybalépésekor a rendészeti feladatokat ellátó személy által használt szolgálati igazolvány és jelvény visszavonásig, de legkésőbb 2013. május 1-ig érvényes.

68/2012. (XII. 14.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy- és vagyonörök képzéséről és vizsgáztatásáról

1. § E rendelet alkalmazásában 1. *képzés*: a rendészeti feladatokat ellátó személyek és a személy- és vagyonörök képzése, a kiegészítő képzés és a segédfelügyelők képzése;
10. § (1) Az egyes rendészeti feladatokat ellátók, valamint a személy- és vagyonörök képzésének egy főre eső díja a mindenkori kormánytisztviselői illetményalap 25%-a, a kiegészítő képzés egy főre eső díja a mindenkori kormánytisztviselői illetményalap 12,5%-a, a segédfelügyelő képzés egy főre eső díja a mindenkori kormánytisztviselői illetményalap 7,5%-a.
12. § (1) Az 5. mellékletben meghatározott szakképesítéssel és szakképzettséggel rendelkezőknek az e rendelet hatálybalépésétől, a képzésen részt vevőknek a tanúsítvány kiállításának időpontjától számítva, ötévente kell részt venni és vizsgát tenni a kiegészítő képzésen.

A BM rendelet 5. számú melléklete

Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény szerinti képzés és vizsga helyett elfogadható szakirányú képesítések és képzettségek a következők:

1. a rendészeti igazgatási szakon, a bünyügyi igazgatási szakon, a rendészeti vezető szakon, a nemzetbiztonsági szakon, az igazgatásszervező szakon szerzett, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és jogelőd intézményeinél szerzett, felsőfokú határőr vagy határrendészeti szakképzettség,

2. a rendészeti szervező szakképesítés,
  3. a rendőrszervező (tiszt) szakképesítés,
  4. a rendészeti szakközépiskolákban szerzett szakképesítés,
  5. a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási Központjában középfokú büntetés-végrehajtási szaktanfolyami képzésben szerzett szakképesítés,
  6. a középfokú büntetés-végrehajtási szakképesítés,
  7. a Vám- és Pénzügyőrség Alapfokú és Középfokú Szaktanfolyamon szerzett pénzügyőri szakképesítés,
  8. a rendőri szakközépiskolában, a határrendész képző szakközépiskolában, a büntetés-végrehajtás tiszthelyettes képző iskolában szerzett szakképesítés, a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási Központjában szerzett szakképesítés,
  9. az alap- és középfokú szaktanfolyamon szerzett büntetés-végrehajtási szakképesítés, a kutyavezető szakképesítés, vagy
  10. a 2013. szeptember 1-jét követően indult szakképzés során megszerzett személy- és vagyonőr, valamint közterület-felügyelő szakképesítés.
- Az 5., valamint a 8. pontban meghatározott képesítésekkel, szakképesítésekkel, szakképzettségekkel egyenértékűnek kell tekinteni az 5., illetve a 8. pontban említett intézmények jogelődjeinél szerzett képesítéseket, szakképesítéseket és a Rendőrtiszti Főiskolán szerzett olyan oklevelet, amelyben szak megnevezése még nem szerepel.

2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól

1. § (1) E törvény hatálya az egyéni vállalkozóként, illetve az egyéni cég vagy gazdasági társaság keretében (a továbbiakban együtt: vállalkozás), valamint a személyesen végzett *a)* személy- és vagyonvédelmi tevékenységre, *b)* vagyonvédelmi rendszert tervező és szerelő tevékenységre (a továbbiakban: tervező-szerelő tevékenység) és *c)* magánnyomozói tevékenységre terjed ki. (2) E törvény alkalmazásában személy- és vagyonvédelmi tevékenységnek minősül: *a)* a természetes személyek életének és testi épségének védelme, *b)* az ingatlan, illetve ingóság őrzése, *c)* a szállítmány kísérése, pénz és érték szállítása, *d)* a rendezvény biztosítása és *e)* az *a)–d)* pontokban foglalt tevékenységek szervezése és irányítása. (3) Személy- és vagyonvédelmi tevékenységet személyesen az végezhet, aki a következő szakképesítések valamelyikével rendelkezik: *a)* biztonsági őr, *b)* testőr, *c)* vagyonőr vagy *d)* biztonságszervező.
5. § (1) Vállalkozás keretében személy- és vagyonvédelmi tevékenység – ha e törvény kivételt nem tesz – a rendőrség által a vállalkozás kérelmére kiadott működési engedély birtokában végezhető, ha *a)* a kérelmező személy- és vagyonvédelmi tevékenység végzésében személyesen közreműködő tagja, munkavállalója vagy egyéni vállalkozás, illetve egyéni cég esetében, ha a tevékenységet nem maga látja el, legalább egy foglalkoztatottja, illetve a vállalkozással kötött polgári jogi szerződés alapján a vállalkozás javára tevékenykedő természetes személy – ideértve a tevékenységet szakmailag szervező vagy irányító személyt is – rendelkezik a tevékenység személyes végzésére jogosító, a rendőrség által kiadott hatósági igazolvánnyal (a továbbiakban: igazolvány), *b)* a kérelmező – ha e törvény kivételt nem tesz – rendelkezik az általa végezni kívánt tevékenységre vonatkozó, a szerződésen belül és az azon kívül okozott károk megtérítését szolgáló, külön jogszabályban meghatározott kötelező tartalommal bíró felelősségbiztosítási szerződéssel (a továbbiakban: felelősségbiztosítási szerződés).
6. § (1) Az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységek (ideértve a magánnyomozói tevékenység szervezését és irányítását is) személyes végzéséhez – ha e törvény kivételt nem tesz – a rendőrség által kiadott igazolvány szükséges. (1a) Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvény szerinti személy- és vagyonőr a tevékenységét, abban az esetben kezdheti meg, ha az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek eleget tesz. E személyek vonatkozásában a (3) és (4) bekezdés nem alkalmazható.